

ปัจจัยการออมและรูปแบบการออมที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

THE SAVING FACTORS AND SAVING PATTERNS INFLUENCE FINANCIAL WELL-BEING
OF TEACHER IN THE SCHOOL UNDER CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ชิตชนก ขยันอาจ¹ พิรญา ชื่นวงศ์² กษิดิศ ใจผาวัง³
Chidchanok Khayanart¹ Peeraya Chuenwong² Kasidit Chaiphawang³

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Master of Business Administration, Department of Business Administration,
Chiang Rai Rajabhat University

^{2,3} Lecturer, Master of Business Administration, Department of Business Administration,
Chiang Rai Rajabhat University

E-mail ¹chid5cha@gmail.com ²Peeraya.chu@crru.ac.th ³Kasidit.cha@crru.ac.th

Received December 19, 2023
Revised April 04, 2024
Accepted April 10, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการออม รูปแบบการออม ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียน และ 2) ศึกษาปัจจัยการออม และรูปแบบการออมที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปร (Path Analysis) ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยการออม อยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการออมและความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยการออมและรูปแบบการออมส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินได้ร้อยละ 69.10 ($R^2 = 0.691$) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยการออมส่งผลอิทธิพลทางบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านรูปแบบการออมสู่ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.312 โดยอิทธิพลทางบวกโดยตรงกับความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน และรูปแบบการออม มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.751 และ 0.468 ตามลำดับ ส่วนรูปแบบการออมมีอิทธิพลทางบวกต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.667 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ

ปัจจัยการออม รูปแบบการออม ความอยู่ดีมีสุข

ABSTRACT

The aim of this research were 1) to study the saving factors, saving patterns and financial well-being of teachers in the school and 2) to study the saving factors, saving patterns influence financial well-being of teachers in the school under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The sample in this research were 400 teachers in the school under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed by Descriptive Statistics and Path Analysis of variables. The results of this research found that the opinions of teachers in the school under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, in the overall concerning to the saving factors at the highest level. The saving pattern and financial well-being at a high level. The saving factors and saving patterns affecting to financial well-being of them with a statistically significant. Which both factors affecting to financial well-being at 69.10 percent ($R^2 = 0.691$). When considering each factor, the results showed that saving factors had a positive influence both directly and indirectly through saving patterns to financial well-being had a regression coefficient at 0.312. There was a direct positive influence to financial well-being and saving patterns had a regression coefficient at 0.751 and 0.667 respectively. And a positive influence of saving patterns to financial well-being had a regression coefficient at 0.667 with a statistical significance at the level of 0.01 .

Keywords

Savings factors, Savings patterns, Well-being

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้การออมเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันและอนาคต เพราะวางแผนการเงินที่ดีต้องมีการแบ่งรายได้มาใช้จ่ายและออมเงิน รวมถึงการสร้างหนี้สินต่าง ๆ ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งการออมเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเป็นปัจจัยที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพ และลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ การพัฒนาประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจนั้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสะสมเงินไว้ใช้จ่ายในยามที่มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้เกิดขึ้น หรือมีรายจ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้น การออมทำให้มีความมั่นคงในชีวิตทรัพย์สิน สร้างความมั่นคงทางครอบครัว ทรัพย์สินเพื่อการบริโภคในอนาคต อีกทั้งจะทำให้การออมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นซึ่งมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งเงินทุนในตลาดเงิน ซึ่งเป็นแหล่งเงินกู้ให้ภาครัฐบาล และเป็น

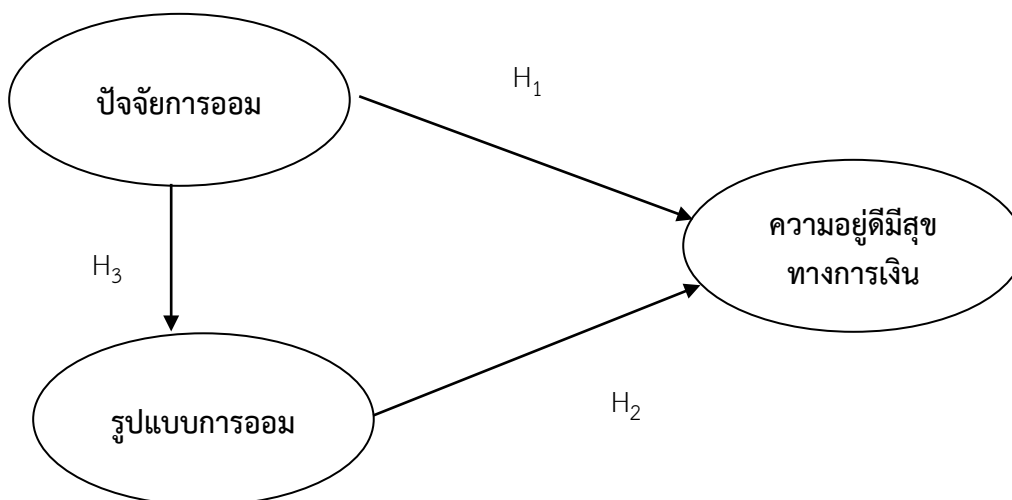
แหล่งเงินกู้ให้ภาคธุรกิจนำไปใช้จ่ายเพื่อการลงทุน อันจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการผลิตและการจ้างงาน รวมถึงการทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนร่วมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 ได้มีแนวทางในการส่งเสริมระบบการออมของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบประกันสังคมและระบบบำเหน็จบำนาญ เพื่อให้ฐานะที่มั่นคงระยะยาวเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งเสริมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณอายุด้วยการจูงใจให้แรงงานเข้าร่วมระบบการออมภาคสมัครใจ ปรับปรุง เงื่อนไขด้านการออมและสิทธิประโยชน์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถออม และได้ผลประโยชน์ในอัตราที่เพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนาระบบบริการข้อมูลทางการเงินเพื่อการเกษียณ เพื่อช่วยให้ผู้ออมสามารถวางแผนการออมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปรับปรุงหรือจัดทำกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการคุ้มครองสวัสดิการแรงงานให้ครอบคลุมการจ้างงานรูปแบบใหม่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ปัจจุบันปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น และอยู่ในระดับสูงสะสมมาจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ทำให้ประชาชนมีรายได้ลดลงแต่มีรายจ่ายเท่าเดิมหรือเพิ่มมากขึ้น และมีระดับหนี้ครัวเรือนสูงถึง 14 ล้านล้านบาท ซึ่งนับเป็นจุดสูงสุดใหม่ในรอบ 18 ปีตามสถิติที่มีการเก็บรวบรวมของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โดยหนี้ครัวเรือดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.3 เมื่อเทียบกับจีดีพีในปี พ.ศ. 2563 ปัญหาหนี้สินของบุคลากรทางการศึกษา หรือ ครูทั่วประเทศ นับเป็นเรื่องที่ทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศให้ความสนใจมาโดยตลอด การที่ครูมีหนี้จำนวนมากทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาเรื่องการออม นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึง (ศิริรัตน์ ศรีพนม, 2559) โดยความต้องการถือเงินหรือเก็บเงินไว้เพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประเภทคือ 1) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอย 2) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อยามฉุกเฉิน ทั้งนี้เพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้ รายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ และ 3) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร (นเรศ หนองใหญ่, 2560) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตั้งแต่สถานการณ์วิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จนถึงปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบไม่ทันตั้งตัวนั้นเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นการบริหารจัดการการออมที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีวินัยในการออม ส่งผลให้ลดการเกิดหนี้สินทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้ และทำให้การวางแผนการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ดีและมีศักยภาพในการดำรงชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัจจัยการออม รูปแบบการออมที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุข เพื่อช่วยให้การดำรงชีวิตของครูดำเนินไปอย่างมีความสุข การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นปัจจัยที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพ และลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการออม รูปแบบการออม ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการออม และรูปแบบการออม ที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

ปัจจัยการออม (Saving Factors) หมายถึง เงื่อนไขหรือสภาวะอย่างใดอย่างหนึ่งที่เอื้อเกื้อหนุน หรือการเปิดโอกาส และเป็นเหตุผลที่ทำให้ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เกิดการนำส่วนหนึ่งของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายแบ่งเก็บไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคตอย่างต่อเนื่อง โดยจะประกอบไปด้วยปัจจัยด้านการบริหารจัดการการเงิน ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทักษะด้านเทคโนโลยี และผลตอบแทนจากการออม

รูปแบบการออม (Saving Type) หมายถึง ประเภทหรือลักษณะของการออมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ซึ่งรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ โดยรูปแบบการออม ได้แก่ เงินฝาก ตราสารทุน อสังหาริมทรัพย์ และสกุลเงินดิจิทัล

ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน (Financial Well-being) หมายถึง การรับรู้หรือสภาวะสภาพทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตและการดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขอย่างมีคุณภาพทั้งจิต กาย ปัญญา ซึ่งประกอบไปด้วย สภาพคล่อง เงินออม และหนี้สิน

ครู (Teachers) หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้แก่ ครูผู้ช่วย และข้าราชการครู

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการออม

การออม หมายถึง รายได้ที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคและนำไปเก็บไว้เป็นเงินออมเพื่อใช้จ่ายในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในอนาคต (ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล, 2559) การออมมีประโยชน์และความสำคัญในแง่ของปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมาย ซึ่งบุคคลได้กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ อีกทั้งเงินออมยังมีความสำคัญในเรื่องของการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลอีกด้วย (ศิริรัตน์ ศรีพนม, 2559) ปัจจัยการออม (Saving Factors) ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละบุคคล แต่เหตุผลหลักคือ เก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคตและ ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยที่เรามีสavings มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับบริหารจัดการเงินของเราเพื่อช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการเงิน (Financial Management) เป็นการจัดระเบียบการเงินให้มีประสิทธิภาพด้วยการรู้จักหาเงินเข้ามาและจ่ายออกไปอย่างถูกต้องก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) ให้สามารถใช้วิจารณญาณอย่างมีองค์ความรู้และสามารถตัดสินใจในการใช้เงินและจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะด้านเทคโนโลยี (Technology Literacy) ในการติดตามข่าวสาร ให้เข้าถึงและใช้ในการสื่อสาร การจัดการวิเคราะห์ ประเมินผลสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ และสื่อสารไปยังผู้อื่นได้ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการออม (Return on Savings) ซึ่งเป็นผลกำไร หรือดอกเบี้ยสูงสุด ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการออม เพื่อไว้ในยามฉุกเฉิน ทั้งนี้ เพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้ รายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ (Keynes, 1989 อ้างใน (นเรศ หนองใหญ่, 2560) ทั้งนี้ (Paul Langley, 2008) ได้กล่าวไว้ว่า การออมอาจมีเอกลักษณ์และมุ่งเน้น ภาวลักษณะของการออม ประกอบไปด้วย วัฒนธรรมการเงิน หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเงินในสังคมและวงการธุรกิจ ซึ่งอาจมีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลในชุมชน ความเชื่อและมุมมองในการเงิน หมายถึง การวิเคราะห์ความเชื่อและมุมมองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการออม ซึ่งอาจมีผลจากประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคล บทบาทของการออมในองค์กร หมายถึง การสังเกตและวิเคราะห์ว่าในองค์กรการออมมีบทบาทอย่างไรในการสร้างพฤติกรรมการเงินและวัฒนธรรมการเงิน และความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการกู้ยืม หมายถึง การสำรวจว่าการออมและการกู้ยืมมีความสัมพันธ์กันอย่างไรในสังคมและองค์กรต่าง ๆ และวิเคราะห์การแลกเปลี่ยนระหว่างการออมและการกู้ยืมในชุมชน

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการออม

รูปแบบการออม (Saving Type) คือการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเวลาผ่านไปโดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เงินฝาก (Deposit) ซึ่งสามารถนำเงินไปฝากที่สถาบันทางการเงินต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการที่มีความสะดวกและง่าย และมีความมั่นคงสูง ตราสารทุน (Equity Instruments) คือการลงทุนราคาหุ้นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของ

กิจการ และมีโอกาสจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล (Dividend) อสังหาริมทรัพย์ (Property) เป็นการลงทุนในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีจุดเด่นในเรื่องของราคาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ถือครอง และสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) หรือคริปโทเคอร์เรนซี เป็นสกุลเงินที่สร้างขึ้นจากกลไกทางคณิตศาสตร์ที่กำหนดจำนวนไว้จำกัด โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ถอดรหัส เพื่อนำเงินออกมาจากกลไกเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการ (ขจรเกียรติ เพียรสร้าง, 2560) นอกจากนี้รูปแบบการออมเป็นรูปแบบที่ทำให้ได้รับความพอใจสูงสุดจากการนำเอารายได้ในปัจจุบัน และในอนาคตมาเป็นตัวแปรสำคัญในการจำแนกรูปแบบการออม (Franco Modigliani, & Albert Ando, 1963 อ้างใน (ณิชากร ชัยศิริ, 2562) ทั้งนี้ (Dong-Hyeon Kim, Peiyao Liu & Shu-Chin Lin, 2024) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการเฉลี่ยอายุของประชากร หมายถึง การวิเคราะห์ถึงว่าการออมมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการเฉลี่ยอายุของประชากร โดยพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อความสัมพันธ์นี้ เช่น ประสิทธิภาพการลงทุน การสร้างเงินทรัพย์สินในวัยทำงานหรือแม้กระทั่งเงินบำนาญ

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน (Financial Well-being) หมายถึง การมีสถานะทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเองคือการไม่มีหนี้และไม่ใช้จ่ายเกินความจำเป็น มีการจัดการสภาพทางการเงินอย่างชาญฉลาด เพื่อป้องกันผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน และมีอิสระทางการเงินที่จะใช้จ่ายในแต่ละครั้ง (ศิริรัตน์ ศรีพนม, 2559) ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยการออมและรูปแบบการออมที่ดี โดยจะส่งผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงการมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และยังมีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และอาศัยอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ (Ian Gough, & J. Allister McGregor, 2007) โดยมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพคล่องเงินออม หนี้สิน (กรณิกา วาระวิชนี, 2560) ทั้งนี้ (Tom Rath & Jim Harter, 2010) กล่าวว่า ความอยู่ดีมีสุข มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ อาทิ ความเป็นอยู่ในการทำงาน หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงาน การพัฒนาอาชีพและความรู้สึกว่าการงานของตนเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายในชีวิต ความเป็นอยู่ในสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์และความรู้สึกว่ามีคนรักและใส่ใจตนเอง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความรู้สึกที่เชื่อมโยงกับชุมชนหรือกลุ่ม ความเป็นอยู่ทางการเงิน หมายถึง การบริหารจัดการการเงินและความมั่งคั่ง การรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับการเงินที่ดี ความเป็นอยู่ทางกายภาพ หมายถึง สุขภาพร่างกายและการดูแลสุขภาพที่ดี การออกกำลังกายและการรักษาสุขภาพที่ดี และความเป็นอยู่ในชุมชน หมายถึง ความเป็นอยู่ในชุมชนและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามมีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 จำนวน 1,800 คน (โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2, 2564) โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้เท่ากับ 327 ตัวอย่าง เพื่อให้การวิเคราะห์ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 400 ตัวอย่าง และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยไม่มีหลักเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างจะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ในกลุ่มครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 2 ท่าน (Tabachnick, & Fidell, 1996)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยการออมของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการออมของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

โดยตอนที่ 2 - 4 เป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งนี้ คะแนนที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยตามระดับ โดยยึดหลักเกณฑ์การแปลค่าความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านและการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try Out) กับครูโรงเรียนนอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.954 จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยตัวเองร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 2 ท่าน ร่วมกับการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ โดยขอความร่วมมือครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ตอบแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาเดือนกันยายน ถึงตุลาคม 2566 เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์แล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการศึกษาในรูปแบบตาราง โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนหนึ่งในมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปร (Path analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออมในมุมมองของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปรผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางและคำอธิบายต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25 - 34 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี วิทยฐานะ ค.ศ. 1 สถานภาพของครอบครัว โสด ประสบการณ์การทำงาน 6 - 10 ปี

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการออม รูปแบบการออม และความอยู่ดีมีสุขของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวม

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
การออม	4.51	0.53	มากที่สุด
การบริหารจัดการเงิน	4.59	0.55	มากที่สุด
ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน	4.57	0.51	มากที่สุด
ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.57	0.50	มากที่สุด
ผลตอบแทนจากการออม	4.40	0.51	มาก
รูปแบบการออม	4.32	0.48	มาก
เงินฝาก	4.40	0.51	มาก
ตราสารทุน	4.25	0.43	มาก
อสังหาริมทรัพย์	4.31	0.48	มาก
สกุลเงินดิจิทัล	4.34	0.49	มาก
ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน	4.36	0.49	มาก
สภาพคล่อง	4.40	0.49	มาก
การออม	4.28	0.48	มาก
หนี้สิน	4.39	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการออมในมุมมองของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ระดับความคิดเห็นในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัจจัยการออมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความคิดเห็นต่อปัจจัยการออมด้านการบริหารจัดการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทักษะด้านเทคโนโลยี และผลตอบแทนจากการออมตามลำดับ รูปแบบการออมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเงินฝาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สกุลเงินดิจิทัล อสังหาริมทรัพย์ และตราสารทุน ตามลำดับ ส่วนระดับความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสภาพคล่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ หนี้สิน และการออม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแบบเพียร์สัน

รายการ	ปัจจัยการออม	รูปแบบการออม	ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
ปัจจัยการออม	1.000		
รูปแบบการออม	0.468**	1.000	
ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน	0.751**	0.667**	1.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดมีค่าเป็นบวก แสดงถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จำนวน 3 คู่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

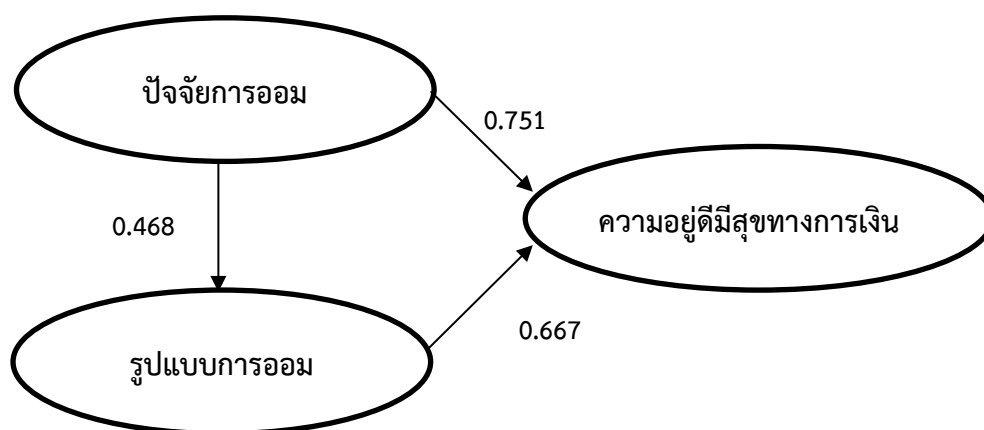
ตัวแปรต้น	b	SE	Beta	t-value	p-value
ปัจจัยการออม	0.593	0.033	0.561	17.787	0.000**
รูปแบบการออม	0.291	0.023	0.404	12.803	0.000**
ค่าคงที่	5.782	0.214		26.979	0.000**
R = .831, R ² = 0.691, F = 444.205, **p-value <0.001					

จากตารางที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ปัจจัยการออมและรูปแบบการออมส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value <0.001) ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้ร้อยละ 69.10 (R² = 0.691)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยการออม รูปแบบการออมที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตัวแปร	ปัจจัยการออม- ความอยู่ดีมีสุข ทางการเงิน	รูปแบบการออม- ความอยู่ดีมีสุข ทางการเงิน	ปัจจัยการออม- รูปแบบการ ออม	ปัจจัยการออม - รูปแบบการออม - ความอยู่ดี มีสุขทางการเงิน
อิทธิพลทางตรง	0.751**	0.667**	0.468**	0
อิทธิพลทางอ้อม	0	0		0.312
อิทธิพลรวม	0.751**	0.667**	0.468**	0.312
R = .831, R ² = 0.691, F = 444.205, **p-value <0.001				

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรปัจจัยการออม รูปแบบการออมที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ 0.751 และ 0.667 โดยปัจจัยการออม ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านรูปแบบการออมสู่ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.312 และมีอิทธิพลทางตรงกับรูปแบบการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลเป็นบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.468 ดังข้อมูลภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงอิทธิพลเชิงเส้นของปัจจัยการออม รูปแบบการออมที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นปัจจัยการออมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านการบริหารจัดการการเงิน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าการวางแผนการออมเงินและการลงทุนสำหรับชีวิตหลังการเกษียณอายุมีความสำคัญ การจัดสรรรายได้ไว้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล การศึกษาบุตร การท่องเที่ยว การใช้จ่ายประจำเดือน การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับรายรับ - รายจ่ายไว้ล่วงหน้าเป็นประจำ การวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับการซื้อสินทรัพย์ การบริหารจัดการเงิน หมายถึง โปรแกรมการพัฒนาและการดำเนินงานในการบริหารจัดการเงินเพื่อตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่บุคคลนั้นต้องการ (Richard J. Stillman, 1988 อ้างใน (สยามนันท สหุพันธ์, 2560) โดย (ปิยพร อามสุทธิ์, 2557) ได้แบ่งการบริหารจัดการ เงินออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ การบริหารจัดการเงินเพื่อป้องกันผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน การบริหารจัดการเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต การบริหารจัดการเงินเพื่อสร้างความมั่งคั่ง และป้องกันและบริหารความมั่งคั่ง

ส่วนปัจจัยการออมด้านความรู้ความเข้าใจในทางการเงิน สามารถช่วยให้ตัดสินใจในการออมมากขึ้น การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงจะมีความเสี่ยงสูง ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาไตร่ตรองก่อนที่จะใช้จ่ายเงิน การมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการปัญหานี้สิน มีความรู้เกี่ยวกับการคำนวณเรื่องดอกเบี้ยต้นทุน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนธนาคารสามารถให้ข้อมูลคำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุน

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Maarten van Rooij, Annamaria Lusardi & Rob Alessie (2011) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินที่ดีและทักษะการจัดการเงินที่ดีจะมีการวางแผนเพิ่มความมั่งคั่ง เพื่อการเกษียณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยออกแบบวิธีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจทางการเงิน อีกทั้งการรู้ดิจิทัลเป็นทักษะของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเข้าถึงและการสื่อสารกันใช้ในการจัดการวิเคราะห์ ประเมินผลสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ และสื่อสารไปยังผู้อื่นได้ (วิไล เอื้อปิยฉัตร, 2556; โสมรัตน์ พิบูลย์มณี, 2560 อ่างใน (นิตยา วงศ์ใหญ่, 2560) โดยเด่นพงษ์ สุดภักดี (2557) ได้กล่าวว่า ทักษะของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพนั้นควรประกอบไปด้วยทักษะในการใช้ความหลากหลายของการใช้งานเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการทำงานของเทคโนโลยีที่ต้องรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศดิจิทัล คือการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Learning About Technology) การเรียนรู้ในเรื่อง ของเทคโนโลยี การเรียนรู้ไปกับเทคโนโลยี (Learning With Technology) และการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning By Technology) และนอกจากนั้นปัจจัยการออมด้านผลตอบแทนจากการออม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีเป้าหมายหลักของการลงทุนคือมุ่งหวังผลกำไรสูงสุด สนใจการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนอย่างสม่ำเสมอ จึงเลือกรูปแบบการออมที่ให้ผลตอบแทนสูง ทั้งนี้กำไรจากการลงทุนที่สูงมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความสนใจในการออมเงินมากขึ้น เช่น ครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ฝากเงินออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพราะได้ดอกเบี้ยมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาวิจัยของปิยพร อามสุทธิ์ (2557) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจออมเงินผ่านการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ของพนักงานเงินเดือนประจำในกรุงเทพมหานคร ได้อธิบายถึงผลตอบแทนจากการลงทุนว่า จุดมุ่งหมายหลักของผู้ลงทุนคือ เพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนสูงสุด ได้แก่ เงินต้นหรือเงินลงทุนจะต้องไม่เกิดการสูญหาย เงินต้นหรือเงินลงทุนควรมีค่าเพิ่มขึ้น ไม่ลดลงเนื่องจากผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อ ตราสารที่ลงทุนนั้นควรมีสภาพคล่องซื้อขายได้ง่าย หรือเป็นที่ต้องการของตลาด และสามารถเปลี่ยนตราสารที่ลงทุนเป็นเงินสดได้ในเวลาที่รวดเร็ว อีกทั้งผลตอบแทนจากการลงทุนที่จุดมุ่งหมายหลักของผู้ลงทุนคือ เพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนสูงสุด ซึ่งอาจแยกแยะเป็นรายละเอียดของวัตถุประสงค์การลงทุนได้ อาทิ เงินต้นหรือเงินลงทุนจะต้องไม่เกิดการสูญหาย เงินต้นหรือเงินลงทุนควรมีค่าเพิ่มขึ้น ตราสารที่ลงทุนนั้นควรมีสภาพคล่องซื้อขายได้ง่าย หรือเป็นที่ต้องการของตลาด (มี Marketability) (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544 อ่างใน (ปิยพร อามสุทธิ์, 2557) และสามารถเปลี่ยนตราสารที่ลงทุนเป็นเงินสดได้ในเวลาที่รวดเร็ว โดยไม่ขาดทุน (มี Liquidity) ความหมายของผลตอบแทนจากการออมคือ การถือเงินไว้โดยมีวัตถุประสงค์ในการมุ่งหวังผลกำไร ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาด (วเรศ อุปปาดิก, 2535 อ่างใน (ปิยพร อามสุทธิ์, 2557))

รูปแบบการออมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยรูปแบบการออมด้านเงินฝากมีค่าเฉลี่ยมาก ทั้งนี้ อาจเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินฝากเป็นรูปแบบการออมซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ ในขณะที่เดียวกันก็ให้อัตราผลตอบแทนจากเงินฝากค่อนข้างต่ำ อีกทั้งรูปแบบการออมมีระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี ทำให้นิยมฝากเงินมากกว่า และยังสามารถนำออกมาเป็นเงินสดได้รวดเร็วการด้าน

อื่น สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (2562) ศึกษาเรื่อง ตลาดเงินและตลาดตราสารทุน ได้กล่าวว่า ตราสารทุน คือ ตราสารที่กิจการออกให้แก่ผู้ลงทุน เพื่อระดมเงินทุนไปใช้ในกิจการ โดยผู้ถือ ตราสารทุนจะมีฐานะเป็น “เจ้าของกิจการ” รวมทั้งมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ และมีโอกาสจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล ส่วนรูปแบบการออมด้านสกุลเงินดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในสกุลเงินดิจิทัล เช่น การแลกเปลี่ยนซื้อขายสกุลเงิน มูลค่าของสกุลเงินดิจิทัลขึ้นอยู่กับอุปสงค์ อุปทานของผู้ลงทุน การแลกเปลี่ยนซื้อขายสกุลเงินดิจิทัล สามารถแลกเปลี่ยนได้โดยไม่ต้องมีคนกลาง การลงทุนในสกุลเงินดิจิทัล สามารถจัดการด้วยเทคโนโลยีบนเครือข่ายเทคโนโลยีแบบถาวรที่สามารถทำการเลือกได้ตลอดเวลา แม้ว่า มูลค่าของสกุลเงินดิจิทัลจะมีความผันผวนสูง การช่วยเหลือจากรัฐบาลไม่มีการรับประกันขั้นต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของจิรายุทธ ธารารุ่งเรือง และพัฒน์ พัฒนรังสรรค์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้สกุลเงินดิจิทัลของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กล่าวว่า สกุลเงินดิจิทัลนั้นเกิดจาก แนวคิดความเป็นเสรีในการทำธุรกรรมซึ่งทุกคนสามารถทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยที่ไม่มีตัวกลางในการจัดการ การตรวจสอบจะถูกทำโดยสมาชิกด้วยกันเองโดยเมื่อมีการส่งโอนเงินเกิดขึ้นภายในระบบ สมาชิกที่อยู่ในระบบจะเห็นคำสั่งดังกล่าวด้วยกันหมด และสามารถช่วยกันตรวจสอบได้ นอกจากนี้รูปแบบการออมด้านอสังหาริมทรัพย์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เช่น การปล่อยเช่า การเก็งกำไร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เช่น บ้านเช่า ห้องเช่า ที่ดิน และมีความรู้ว่าการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มีผลตอบแทนค่อนข้างสูง สามารถใช้สิทธิในการลดหย่อนภาษีได้ตามเงื่อนไขที่รัฐบาลกำหนด ความผันผวนค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับการลงทุนประเภทอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเอกจิต เพียรพิทักษ์ (2558) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนรูปแบบต่าง ๆ ในอสังหาริมทรัพย์ ประเภทอุตสาหกรรม ที่ได้กล่าวว่า อสังหาริมทรัพย์ คือ ธุรกิจในเน้นการพัฒนาสินทรัพย์ประเภทเคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง นอกจากจะเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตในแง่ที่อยู่อาศัยและใช้เป็นปัจจัยการผลิต ในอีกด้านหนึ่งธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ยังมีความเหมาะสมที่จะนำมาลงทุนได้ดีไม่แพ้สินทรัพย์เพื่อการลงทุนชนิดอื่นและยังมีจุดเด่นเรื่องของราคาอสังหาริมทรัพย์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ถือครองเนื่องจากเป็นสินทรัพย์ที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ความต้องการของผู้บริโภคและนักลงทุนสูง ซึ่งแตกต่างจากการลงทุนในธุรกิจรูปแบบอื่น

ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพคล่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีเงินสดฝากไว้ในธนาคารเพียงพอที่จะสามารถดำรงชีวิตพื้นฐานตามปกติได้นานถึง 3 - 6 เดือน มีเงินสดหรือเงินฝากธนาคารเพียงพอต่อการชำระหนี้ระยะสั้นที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ทำให้มีอิสรภาพทางการเงินสูงสามารถใช้ง่าย ตามความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามได้ มีการวางแผนสำหรับเงินสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน มีช่องทางการเพิ่มรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละเดือน รองลงมาคือ หนี้สิน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สินมากกว่าภาระหนี้สินผูกพันที่ต้องชำระในอนาคต มีการวางแผนการจัดการเงินสำหรับการชำระหนี้ในแต่ละเดือน มีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้เร็วเพื่อชำระหนี้ มีความสามารถสร้างหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัย และมีภาระหนี้สินผูกพันน้อยกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ของ

รายได้ต่อเดือน นอกจากนี้ยังพบว่าการออม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีการวางแผนการออมในแต่ละเดือนเป็นประจำต่อเนื่อง มีการออมเงินไม่น้อยกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ของรายได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการวางแผนการออมเพื่อวัยเกษียณ สามารถนำผลตอบแทนจากการออมไปต่อยอดในการลงทุน ถ้าเลือกออมหรือลงทุนในสินทรัพย์ที่มีผลตอบแทนสูง ซึ่งสอดคล้องกับ Tom Rath, & Jim Harter (2010) กล่าวว่า ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน หมายถึง การที่มีสถานะทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเองหรือตามสภาพความเป็นอยู่ โดยมีการจัดการสภาพทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพและมีความอิสระทางการเงินที่จะใช้จ่ายในแต่ละครั้ง และกรณิกา วาระวิชะนี (2560) ศึกษาเรื่องความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน กรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ พบว่า ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินสามารถวัดได้จากอัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคล คือสภาพหรือเหตุการณ์ที่บุคคลต้องการให้เกิดขึ้นในชีวิตในอนาคต เช่น อยากเกษียณอย่างมีความสุข มีเงินใช้พอเพียง มีสุขภาพกายสุขภาพใจที่ดี ลูก ๆ จบการศึกษามีงานทำ มีครอบครัวที่ดี มีทรัพย์สินมรดกทอดให้ลูกหลาน เป็นต้น

ปัจจัยการออม และรูปแบบการออม ที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 โดยปัจจัยการออมส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านรูปแบบการออมสู่ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นอิทธิพลทางบวก มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กรณิกา วาระวิชะนี (2560) ศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงินกรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ ที่ผลการศึกษพบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ทางการเงิน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สิน และด้านเงินออมเหมาะสม ตามลำดับ ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านสภาพคล่องเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สินและด้านเงินออมเหมาะสมในด้านปัจจัยการออม และรูปแบบการออม

โดย Alba Lugilde, Roberto Bande, & Dolores Riveiro (2019) พบว่า การออมอย่างระมัดระวังจากการวิจัยมีแนวโน้มที่จะให้ภาพรวมของข้อมูลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออม โดยปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการออม และผลกระทบของมันในการออมเพื่อดูแลบุคคลหรือครัวเรือน อีกทั้ง Dan Goldhaber, & Cyrus GROUT (2016) พบว่า การตั้งบำนาญมีผลกระทบต่อแนวโน้มในการออมของครู ซึ่งความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาในเรื่องนี้มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อการเลือกตั้งบำนาญและแบบแผนการออมของครูในระยะยาว ซึ่งการวิจัยนี้เน้นความสำคัญของการเลือกตั้งบำนาญและแบบแผนการออมของครูสาธารณะในการแก้ไขปัญหาทางการเงินในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้งาน

1.1 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยการออมเพียงเฉพาะด้านคุณลักษณะการบริหารจัดการเงิน ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทักษะด้านเทคโนโลยี ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในพื้นที่ต่างจังหวัด และครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้ช่วย ดังนั้นอาจมีความแตกต่างในเรื่อง

ของบริบทเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่อาจมีความแตกต่างกัน การนำผลการวิจัยไปใช้อาจต้องเพิ่มเติมข้อเสนอแนะหรือพิจารณาในปัจจัยต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

1.2 ผลการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาปัจจัยการออมซึ่งไม่ได้มองในมิติด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านผลกระทบทางสังคม และวัดความอยู่ดีมีสุขทางการเงินเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีการศึกษาและเกิดแนวคิดเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขในมิติอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น มิติสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว สุขภาพ อายุยืนยาว เป็นต้น ดังนั้น การนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ก็ควรนำเสนอในส่วนข้อจำกัดของการนำผลงานไปใช้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัจจัยการออมด้านการบริหารจัดการเงิน ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทักษะด้านเทคโนโลยี และผลตอบแทนจากการออม ซึ่งไม่ได้มองในมิติด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัจจัยด้าน รายได้ครัวเรือน รายได้จากทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาคครัวเรือน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาคครัวเรือนไทย และอาจสามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนของประเทศไทยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งต่อไป อาจขยายผลการศึกษากลุ่มประชากรในส่วนของกลุ่มข้าราชการอื่น ๆ เช่น ข้าราชการท้องถิ่น ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบในบริบทสังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมว่ามีปัจจัยการออมที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร ซึ่งจะทำให้เห็นสถานการณ์ และอธิบายสภาวะการณ์การออมภาคครัวเรือนไทยของสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรณิกา วาระวิชะนี. (2560). **ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงินกรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ขจรเกียรติ เพียรสร้าง. (2560). **พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน**

จำกัด (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิรายุทธ์ ธราธรุ่งเรือง และพัฒน์ พัฒนรังสรรค์. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจใช้สกุลเงิน**

ดิจิทัลของธนาคารแห่งประเทศไทย. ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ

UTC Academic Day ครั้งที่ 4. (2587-2603) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล**

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณิชากร ชัยศิริ. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

นเรศ หนองใหญ่. (2560). **พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี**

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ), 10(2), 1630-1642.
- ปิยพร อำสุทธิ. (2557). การตัดสินใจออมเงินผ่านการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของพนักงานเงินเดือนประจำในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2556). ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริรัตน์ ศรีพนม. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จันทบุรี จำกัด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สยามนธ์ สหพันธ์. (2560). พฤติกรรมการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา. ชลบุรี: วิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพฯ: ศูรสภาลาดพร้าว.
- อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ. (2562). บทที่ 5 ตลาดเงินและตลาดตราสารทุน. คณะกรรมการกลุ่มผลิตภัณฑ์ปฏิบัติงานสำหรับตัวแทนประกันชีวิต (บ.ก.), คู่มือปฏิบัติงานสำหรับนายหน้าประกันชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 1-38.
- เอกจิต เพียรพิทักษ์. (2558). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนรูปแบบต่าง ๆ ในอสังหาริมทรัพย์ ประเภทอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Dan Goldhaber & Cyrus Grout. (2016). Pension Choices and the Savings Patterns of Public School Teachers. *Education Finance and Policy*. 11(4), 449-481.
- Gough, I. and McGregor, J.A. (2007). *Wellbeing in Developing Countries: From theory to research*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dong-Hyeon Kim, Peiyao Liu & Shu-Chin Lin. (2024). The moderating role of financial Development in the nexus between population aging and saving. *Advances in Economics Management and Political Sciences*, 56(1), 155-162.
- Alba Lugilde, Roberto Bande & Dolores Riveiro. (2019). Precautionary saving: a review of the empirical literature. *Journal of Economic Surveys*, 33, 481-515.
- Paul Langley. (2008). *The Everyday Life of Global Finance: Saving and Borrowing in Anglo-America*. Oxford University Press Inc., : New York.
- Richard J. Stillman. (1988). *Public administration: concepts & cases*. Boston: Houghton Mifflin.
- Tom Rath & Jim Harter (2010), *Wellbeing: The Five Essential Elements*. Gallup, Inc
- Tabachnick and Fidell (1996). *Using Multivariate Statistics (3rd Ed.)*. New York: Harper Collins.
- Taro Yamane (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd Ed)*. New York: Harper and Row Publications.

Maarten van Rooij, Annamaria Lusardi & Rob Alessie. Financial Literacy and Retirement Planning in the Netherlands. *Journal of Economic Psychology*, **Journal of Economic Psychology**, 593-608.

ประวัติแนบท้ายบทความ

	Name and Surname: CHIDCHANOK KHAYANART Highest Education: Bachelor of Education University or Agency: Dhonburi Rajabhat University Field of Expertise: Social Studies Address: 145 Moo 3, Wiang Chai, Wiang Chai District, Chiang Rai.
	Name and Surname: Peeraya Chuenwong Highest Education: Doctor of Management University or Agency: Chiang Rai Rajabhat University Field of Expertise: Business Management, Logistics Management Address: 80 Moo 9, Bandu, Muang Chiang Rai District, Chiang Rai.
	Name and Surname: Kasidit Chaiphawang Highest Education: Ph.D. Business Administration University or Agency: Chiang Rai Rajabhat University Field of Expertise: Business Management, Community Enterprises Management, Agricultural Business Management Address: Chiang Rai Rajabhat University, Ban Du, Muang District, Chiang Rai.